

Mgr. Jan Tvrdek; Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.

Kvalifikační požadavky na personál, vykonávající ochranu osob a majetku: Evropské srovnání¹

Anotace

Článek čtenáře seznamuje s úrovní kvalifikačních požadavků na personál soukromých bezpečnostních služeb v rámci některých členských zemí Evropské unie. Konstatuje propastné rozdíly v této oblasti a zmiňuje konkrétní příklady nejlepších a „nejhorších“ praxe. Příspěvek zároveň poukazuje na některé aspekty kvalifikačních požadavků, vycházejících z výzkumu, prováděného katedrou krizového řízení Policejní akademie České republiky v Praze.

Klíčová slova

Soukromá bezpečnost, kvalifikační požadavky, vzdělávání, členské státy Evropské unie, Česká republika, Policejní akademie České republiky v Praze.

Summary

This article familiarises the reader with the level of the qualification requirements for personnel of private security services within certain European Union Member States. There are visible huge differences in this area and it is also possible to identify the best and "worst" practices. Article also points out some aspects of the qualification requirements, based on research conducted by the Crisis Management Department of the Police Academy of the Czech Republic in Prague.

Keywords

Private security, qualification demands, education, European Union Member States, Czech Republic, Police Academy of the Czech Republic in Prague.

¹ Příspěvek rozpracovává starší výstupy autorů, jako zejména:

KRULÍK, Oldřich, Soukromé bezpečnostní služby ve státech Evropské unie, Policejní akademie České republiky v Praze, Praha 2013, ISBN 978-80-7251-396-3.

TVRDEK, Jan; KRULÍK, Oldřich, Kvalifikační požadavky na personál, vykonávající ochranu osob a majetku: evropské srovnání; in: 18. mezinárodní vědecká konference „Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí“, Fakulta špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity, Žilina, 5. až 6. VI. 2013, s. 657 až 664, ISBN 978-80-554-0702-9.

Úvod

Příspěvek se se z tohoto důvodu zaměřuje na hledání odpovědí na celou řadu otázek: Jak v konkrétních zemích vypadá rámec (požadavky a podmínky) vztahující se ke vzdělávání personálu firem podnikajících v oblasti zajišťování soukromé bezpečnosti (soukromé bezpečnostní služby, detektivní agentury, osoby samostatně výdělečně činné).²

Část I: Příklady z Evropy

Belgie

Základní **výcvik** operačního personálu trvá obvykle 130 hodin (a obsahuje i modul „požární ochrana“ a „základy ochrany zdraví při práci“). Každých pět let je navíc třeba absolvovat 32 hodin trvající „osvěžovací“ kurs, zaměřený mimo jiné na případný vývoj související legislativy. Kurs pro střední management trvá 40 hodin a kurs pro vyšší management 106 hodin. Z nastavbových kursů je možné jmenovat:

- Ochrana osob (*bodyguarding*): 66 hodin.
- Přeprava cenností: 78 hodin.
- Mobilní zásahové jednotky: 42 hodin.
- Personál pultu ochrany: 32 hodin.
- Kontrola na vstupu a pořadatelské služby (*event security*): 45 hodin, z toho 16 hodin představuje praktický výcvik přímo v obchodním domě.
- Shromažďování podkladů o průběhu incidentu: 16 hodin.
- Hotelová bezpečnost: 40 hodin.
- Vycvik zacházení se zbraní: 42 hodin plus přezkušování každých 6 měsíců.
- Řízení dopravy (nová činnost): 16 hodin.

Vzdělávací a výcviková střediska jsou certifikována Federálním ministerstvem vnitra. Zkoušky provádí platforma **SELOR** (tedy Úřad zprostředkování práce).³

² Private Security in Europe: Facts & Figures 2008. CoESS. [cit. 10. IX. 2012] <http://www.coess.org/pdf/coess_facts_figures_2008.pdf>.

Private Security in Europe: CoESS Statistics. CoESS. [cit. 10. IX. 2012] <<http://www.coess.org/stats.htm>>.

Private Security in Europe: CoESS Statistics. CoESS Facts and Figures 2011. [cit. 24. VI. 2013] <[http://www.coess.eu/_Uploads/dbsAttachedFiles/Private_Security_Services_in_Europe-CoESS_Facts_and_Figures_2011\(1\).pdf](http://www.coess.eu/_Uploads/dbsAttachedFiles/Private_Security_Services_in_Europe-CoESS_Facts_and_Figures_2011(1).pdf)>.

Pokud není uvedeno jinak, pocházejí uvedené informace z těchto zdrojů.

³ Selor. [cit. 2. VIII. 2012] <<http://www.selor.be/nl>>.

Bulharsko

Personál agentur absolvuje v první řadě povinný pilotní **výcvik** (v době těsně po nástupu pracovníka do agentury) v době konání 40 hodin (6 dní). Další specializovaný – zřejmě rovněž povinný – výcvik je specifikován podle typu prováděné činnosti respektive předpokládaného rizika s výkonem takové činnosti spojeného (přinejmenším 18 až 20 hodin ročně). První měsíc po nástupu je nový pracovník pod „patronátem“ zkušenějšího kolegy (mentora). Pravidla povinného pilotního výcviku jsou stanovena Ministerstvem pro veřejný pořádek a bezpečnost a schválena vedením policejního sboru. Agentura může výcvik zajistit vlastními silami, nebo prostřednictvím vnějších vzdělávacích kapacit. Po absolvování výcviku obdrží pracovník certifikát způsobilosti.

Vítána by byla **přísnější regulace pro bezpečnostní služby, které konkrétní firmy provozují „vlastními silami“** (*in-house security*): Při vědomí skutečnosti, že tyto síly svým počtem v Bulharsku převyšují licencovaný personál bezpečnostních agentur, je třeba, aby tyto osoby podléhaly co možno identické regulaci (s ohledem na výcvik, odpovědnost atd.).

Dánsko

Základní **výcvik** personálu v rámci sektoru v trvání 11 (podle jiných údajů 21) hodin a zakončený osvědčením o způsobilosti k výkonu profese strážce, může pořádat jak sama příslušná firma, tak pro tento účel může najmout vnější subjekt (vzdělávací institut, technická škola).

Estonsko

Veškerá školení (**výcvik**) personálu je povinna pořádat konkrétní firma. Organizování dalších externích školení je nepovinné:

- Základní výcvik trvá 16 hodin.
- Pre-kvalifikační základní výcvik pro strážce trvá 50 hodin.
- Školení pro bezpečnostní management trvá 80 hodin.
- Povinná průběžná roční školení v trvání 16 hodin pro všechny bezpečnostní personál.

Školení se konají během počátečního období zaměstnání. Nový pracovník je první měsíc pod dohledem mentora (služebně staršího, zkušenějšího kolegy). Poskytování vzdělávání v oblasti soukromé bezpečnosti je předmětem specifického licencování státními orgány. Výcvik je završen předáním certifikátu, který dokladuje splnění odborných kvalifikačních standardů pro výkon ostrahy (úroveň I a úroveň II), respektive vydáním „certifikátu pro řídicího bezpečnostního pracovníka“.

Finsko

Obsah povinného **výcviku** personálu v rámci sektoru stanovuje Ministerstvo vnitra. Vzdělávání/výcvik je třeba úspěšně zakončit (absolvování zkoušky, získání certifikátu) před výkonem jakékoli aktivity v této oblasti. Kurs sestává z několika povinných (základní informace, právní minimum) a volitelných částí (pokrývajících teorii i praxi). Kurs pro kmenový personál sestává ze 100 lekcí po 45 minutách (pro dočasný personál postačí 40 lekcí). Náklady kursu nese účastník, firma, nebo je možné je hradit z vládních rekvalifikačních grantů. Získaný certifikát je třeba obnovit každých 5 let.

Francie

Vstupní **výcvikový** modul pro personál v rámci sektoru sestává z 20 hodin teorie a 12 hodin praxe (ještě roku 2003 se jednalo o podstatně kratší výcvik, trvající celkem 19 hodin). Ke zpřísnění došlo (s platností od roku 2005) na základě zákona ze dne 19. III. 2003 č. 239, který zároveň jako podmínku pro vstup fyzických osob do sektoru stanovil získání příslušného certifikátu o absolvování takového výcviku. Konkrétní specialisté jsou povinni absolvovat další doplňující vzdělávací moduly:

- ostraha a elektronický dozor: 32 hodin.
- přeprava peněz a cenností: 70 hodin.
- letištní bezpečnost: 70 hodin.

Výcvik může být zajišťován jak v rámci firmy (základní výcvik), tak externě (speciální vzdělávací zařízení nebo školy technického charakteru). V rámci země (stav v roce 2008) existuje kolo 150 certifikovaných výcvikových středisek. Náklady na výcvikové aktivity představují okolo 1,6 % obrátu sektoru (40 000 000 € ročně).

Irsko

Výcvik (vzdělávání, školení) personálu v rámci sektoru v Irsku donedávna zůstal na dobrovolné bázi, pro výkon činností v rámci sektoru nebyly stanoveny žádné jednoznačné kvalifikační předpoklady. Současnější údaje hovoří o nutnosti výcviku o délce přinejmenším 21 až 32 hodin, respektive 4 až 5 dní (podle různých údajů), který sestává z teoretických i praktických dovedností. Vzdělávací (školicí) kapacity přímo zajišťuje, nasmlouvává nebo alespoň certifikuje (schvaluje) PSA. Stěžejní roli přitom sehrávají:

- Bezpečnostní institut Irska (*Security Institute of Ireland, SII*), údajně proškoluje okolo 95 % personálu soukromých bezpečnostních služeb (od nejzákladněj-ších modulů, až po dvouletý bakalářský obor „Bezpečnostní management“).⁴
- Úřad pro výcvik a zaměstnanost (*Training and Employment Authority*), jeho kursy pokrývají další asi 4 % personálu.⁵

⁴ Security Institute Ireland. [cit. 13. VIII. 2012] <<http://www.sii.ie/>>.

⁵ Foras Áiseanna Saothair; Training and Employment Authority. [cit. 15. VIII. 2012] <<http://www.fas.ie/>>.

- Dublinský technologický institut (*Dublin Institute of Technology, DIT*) certifikuje specializovaný technický personál (asi 1 % osob v rámci sektoru).⁶

THE SECURITY
INSTITUTE

Itálie

Zenit strážců představuje ekonomický boom v 60. letech XX. století. Do poloviny 70. let stoupl počet existujících firem z 200 na 700 a počet jejich pracovníků ze 12 000 na více než 30 000.⁷ V této době docházelo k omezování přítomnosti policistů při střežení bankovních přepážek a podobných prostor, a posilování jejich přítomnosti v ulicích. Uprázdňený prostor pak rychle zaujal soukromý sektor. Ve stejné době, opět z důvodu nedostatečných kapacit policejních sil, vzniká také subsektor komerční přepravy peněz a cenností.

Tento trend zároveň znamenal **převahu kvantity nad kvalitou**. Klesala kvalifikace pracovníků a docházelo k excesům. Řada brutálních přepadení bank, které s sebou nesly oběti na životech ze stran strážců i veřejnosti, vedly – po výzvě ministra vnitra – k těsné spolupráci státu, bank a soukromých agentur při vytváření speciálně školeného, tzv. přísežného personálu (*Guardie Particolare Giurata*⁸), který byl přítomen v každém peněžním ústavu.

Zlom, který vedl k podstatnému poklesu počtu zaměstnanců v rámci sektoru (což je trend odlišný od vývoje ve většině ostatních evropských zemí) nastal počátkem 80. let XX. století. **Kvalita začala být nadřazována nad kvantitou** a početnější skupiny méně kvalifikovaných pracovníků byly postupně nahrazovány menšími počty kvalifikovanějších specialistů, využívajících celou řadu technických vymožeností. Přepadení bank se tak stalo nejistým podnikem, kdy se útočník přes oddělené přepážky a časové zámky k penězům tak snadno nedostane.

Uchazeč o práci v rámci sektoru musí základní **výcvik** (školení) absolvovat ještě před nástupem. Parametry tohoto vstupního výcviku jsou stanovovány na úrovni jednotlivých provincií. Obvyklým kompromisem bývá výcvik v trvání 40 hodin. Specifický navazující výcvik (například za využití služebně staršího kolegy – tutora) je obvyklý i po nástupu do firmy.

Na rozdíl od naprosté většiny zemí Evropské unie je možné sektor soukromé bezpečnosti v Itálii možné chápat jako určitou **prestižní profesi, která je i zajímavě finančně ohodnocena**. Náklady na jednoho přísežného zaměstnance jsou v přepočtu odhadovány na zhruba 1 120 000 korun ročně.

⁶ Dublin Institute of Technology. [cit. 15. VIII. 2012] <<http://www.dit.ie/>>.

⁷ NOVÁK, František. Komerční bezpečnost v Itálii. *Policista*. 2002, č. 8. [cit. 11. VIII. 2012] <<http://www.mvcr.cz/casopisy/policista/2002/08/italpol.html>>.

⁸ Tento pojem je dnes dalším z možných obecných pojmenování sektoru jako celku.

Kypr

Na Kypru zřejmě neexistuje obecný a povinný standard vzdělávání a **výcviku** personálu soukromých bezpečnostních služeb – a nic na tom zřejmě nemění ani aktuální legislativní iniciativy – viz níže. Míra vzdělávání personálu tak plně záleží na postoji konkrétní firmy. Podle podkladů nadnárodní asociace *CoESS* okolo 56 % personálu prodělává jen základní instruktáž.

Litva

Ministerstvem vnitra jsou stanoveny minimální požadavky na **výcvik** (vstupní vzdělávání) personálu soukromých bezpečnostních služeb (doba, struktura programu, požadované výsledky). Přezkušování personálu probíhá každé tři roky. Vyšší úroveň výcviku je fakultativní (podle specializace personálu). Aktuální praxe týkající se procedury pro získání certifikátu pracovníka soukromé bezpečnostní služby je zhruba následující:

- Po uzavření pracovní smlouvy probíhají základní školení (podle toho, jak se podaří shromáždit frekventanty a školitele) a to v horizontu 30 až 60 dní.
- Zkouška v prostorách policejního sboru následuje (včetně možných odkladů a opravných termínů) během dalších 7 až 30 dní.
- Schválení konkrétní osoby a inspekce na jejím pracovišti: dalších až 70 dní.
- Vydání certifikátu (výběr správného poplatku, ceremoniál), během dalších 5 až 10 dní. Celý proces tak může trvat až 6 měsíců.

Náklady na certifikaci a vzdělávání personálu přitom setrvale rostou. Některé firmy tento fakt obchází nezákonnou formou (zaměstnávání „na černo“). Firmy, které se drží ustanovení zákona, pak nemohou nabídnout tak nízkou cenu a v konkurenci jsou v nevýhodě.⁹ Vlastníci soukromých bezpečnostních agentur postrádají často zájem utrácet více peněz na pravidelné zvyšování kvalifikace svých zaměstnanců. Tito zaměstnanci, pracující nezřídka za minimální státem garantovanou mzdu, jsou v některých případech, aby si udrželi zaměstnání, nuceni absolvovat předepsané kvalifikační školení na vlastní náklady. O dobrovolném zvyšování kvalifikace z iniciativy zaměstnanců – s ohledem na chronický nedostatek finančních prostředků na jejich straně – nemůže být ani řeči.

Související školení přitom není diferencované pro ozbrojené a neozbrojené pracovníky bezpečnostních agentur, i když požadavky na činnosti těchto dvou skupin pracovníků jsou zcela odlišné (natož aby bylo vyžadováno specifické školení například pro zásahové jednotky). Stávající postup školení je tak „příliš intenzivní“ pro některé (neozbrojený personál) a „příliš omezené“ pro ostatní (ozbrojený personál).

Absolvování 52 hodin trvajících vzdělávacího programu dává možnost, aby pracovník získat příslušný certifikát, aniž dosáhl 18 let věku (přičemž právo obdržet zbrojní průkaz se vztahuje pouze na osoby starší 18 let).

⁹ CoESS Declaration. CoESS. 31. III. 2006. [cit. 4. VIII. 2012]
<<http://www.coess.org/documents/decl-coess-march06.pdf>>.

Lotyšsko

Povinný základní **výcvik** personálu bezpečnostních agentur trvá 160 hodin. Ve zhruba 20 % se jedná o předvstupní výcvik a vzdělávání, 80 % výcviku probíhá v prvotní fázi zaměstnání. Výcvik musí pracovník zakončit (a související – pět let platný – certifikát získat) v rámci průběhu tříměsíční zkušební doby. Zhruba 50 % výcvikových a vzdělávacích aktivit provádí konkrétní zaměstnavatel, zbytek pak externí subjekt (výcviková instituce, škola).

Lucembursko

Doba trvání povinného vstupního **výcviku** personálu v rámci sektoru činí 80 hodin. Výcvik provádí většinou sama firma, jen v některých specifických případech je outsourcován. Nově přijatý pracovník je neurčitou dobu pod „dohledem“ služebně starší osoby („mentora“). Personál, zabývající se přepravou peněz, je ze zákona povinen absolvovat specifický výcvik, zakončený předáním certifikátu (ostatní výcvik je zřejmě necertifikovaný).

Malta

Současný právní rámec podmiňuje získání licence (oprávnění na osobu, pro jeden rok) absolvováním vstupního (45 hodin) a opakovaného („osvěžovacího“) **výcviku** v trvání 10 hodin. Výcvik zpravidla hradí žadatel (fyzická osoba) ze svých zdrojů a provozují ho státem certifikovaná vzdělávací střediska (což nutně nemusí být samotné agentury). Zvláštní požadavky jsou kladeny personál, který se pohybuje na letišti¹⁰ a v přístavech.

Standardizační úřad Malty (*Malta Standards Authority* – instituce podřízená přímo předsedovi vlády)¹¹ opakovaně volá po modifikaci stávajícího systému, s tím, že model z roku 1996 již nepokrývá současné požadavky. Z tohoto důvodu je – zatím neúspěšně – požadováno modifikovat a rozšířit vstupní výcvik osob v rámci sektoru, respektive vytvořit opakovací kursy tím způsobem, aby obsahovaly tyto moduly:

- Právní minimum (různé formy zločinu, jejich definice a závažnost; právní řád Malty; základní lidská práva a svobody).
- Role policejního sboru a dalších úřadů Malty.
- Základy srozumitelné psané projevu (pro vedení záznamů o incidentech).
- Základy bezpečnostní taktiky (zklidnění situace na místě incidentu; komunikace s „problémovými“ osobami; snaha o smírné řešení vyhrocených situací; zajištění prvotních stop pro potřeby případného policejního vyšetřování).
- Evakuace prostor, kde došlo k výhružkám bombovým útokem.
- První pomoc a základy požární ochrany (včetně procvičení).
- Etické minimum (integrita, protikorupční aspekt).

¹⁰ Mezinárodní letiště Malta bylo roku 2010 označeno za „Nejlepší evropské letiště“.
Malta Airport. [cit. 21. VIII. 2012] <<http://www.malairport.com>>.

¹¹ Awtorità Maltija dwar l-IStandards. [cit. 21. VIII. 2012]
<http://www.doi.gov.mt/en/bodies/authorities/malta_standards.asp>.

Opakovaně je zvažována možnost vytvoření specializované vzdělávacího střediska („akademie“) pro personál soukromých bezpečnostních služeb.¹²

V praxi je zatím stěžejní institucí ve sledované oblasti Bezpečnostní akademie Malta s. r. o. (Security Academy Malta Ltd.), která je dceřinou společností firmy Signal 8 Security Ltd. a Guard and Warden Academy, která je dceřinou společností firmy Guard and Warden Service House Ltd.. V rámci obou škol panuje zřejmě výrazně neformální prostředí. Vedle teorie v malých učebnách je tu stěžejní praxe „na ulici“ (stadiony, přístavy atd.). Reklamní banner Akademie však nevzbuzuje příliš důvěry a jakoby naznačoval, že diplom dostane každý, kdo zaplatí školné (čemuž nasvědčují i doplňující informace, které hovoří o „flexibilitě rozvrhu hodin“ a „přístupu orientovaném na zákazníka“).¹³

¹² KRULÍK, Oldřich, Malta: Strážníci k pronajmutí; in: Pražský strážník, 11/2011, s. 22 až 23. bez ISSN.

¹³ Security Academy Malta Ltd. <<http://www.thesecurityacademymalta.com/about-us/>>.

Maďarsko

Výcvik personálu soukromých bezpečnostních služeb je regulován nařízením ministra vnitra ze dne 18. dubna 2003 č. 16 (s platností od roku 2004) respektive nařízením ministra spravedlnosti a prosazování práva ze dne 28. července 2008 č. 15 (s ustanoveními o průběžném vzdělávání personálu, platnými od září 2008):

- Výcvik musí trvat alespoň 320 hodin. Program sestává z oblasti práva, dalších teoretických znalostí, prozkoušování nabytých zkušeností a sebeobrany.
- Vedle základního vzdělávacího bloku existují doplňující bloky (každý v trvání 100 hodin), určené pro: a) ochranu finančních institucí; b) přepravu peněz; c) nakládání se střelnou zbraní; d) psovody a e) pořadatelské služby.
- Uchazeč musí výcvik absolvovat ještě před nástupem do firmy.
- Výcvik je obvykle uskutečňován mimo firmu, v rámci výcvikových institutů a technických škol.
- Výcvik financuje sám pracovník.

Německo

S platností od 1. dubna 1996 je možné licenci vydat pouze fyzické osobě, která absolvovala náležitý **výcvik**. Rámec výcviku je stanoven Obchodní komorou. Pro management je povinností 80 hodin trvající teoretický kurs. Pro koncový personál je předepsán 40 hodinový kurs. Kurs, zakončený certifikátem, může probíhat jak pod taktovkou firmy, tak v rámci specializovaných institucí, certifikovaných Obchodní komorou. Nejsou zřejmě stanovena žádná ustanovení ohledně pokračujícího vzdělávání v rámci sektoru. Výcvik nemusí obvykle absolvovat licensovaný bezpečnostní personál v rámci továren (předáči) a bývalí policisté, vězeňští dozorcí nebo příslušníci vojenské policie: těm postačí splnit vstupní test.

Nizozemsko

Povinný **výcvik** personálu v rámci sektoru závisí na povaze vykonávané činnosti a je zahájen zhruba dva týdny před nástupem osoby do zaměstnání (respektive na konkrétní místo). Nepovinné výcvikové kursy se mohou týkat oblastí, jako: záchrana tonoucích, první pomoc, ochrana civilního letectví, přeprava peněz a cenností, řidičské dovednosti, vztahy k zákazníkovi, tlumení vyhrocených situací atd. Trvání výcviku (zakončeného vydáním osvědčení) je uváděno 2 až 3 týdny (kdysi se jednalo o mnohem menší pensum, trvající 1 až 2 dny). Zhruba jeden rok po nástupu je pracovník pod dohledem služebně staršího mentora.

Výcvik může provádět konkrétní přijímající firma, ale v praxi je pro tento účel často využíváno kapacit jiných institucí (certifikovaných pro tento účel Ministerstvem spravedlnosti) jako jsou například Středisko pro expertní a profesní vzdělávání (*Economisch en administratief beroeps onderwijs, ECABO*)¹⁴ nebo regionální veřejná vzdělávací střediska (*Regionaal opleidingen-centrum, ROC*)¹⁵, zřízená v jednotlivých provinciích.

Polsko

Základní **výcvik** respektive školení (vstupní školení) pro „zaměstnance bez licence“ není povinné buďto vůbec, nebo se omezuje na velmi všeobecnou informaci o bezpečnosti při práci. Pro udělení odborné způsobilosti I. stupně odborné způsobilosti licencovaného zaměstnance ve výkonu fyzické ostrahy musí uchazeč absolvovat školení skládající se ze 146 hodin teoretické přípravy a 114 hodin praktického výcviku. To je zakončeno zkouškou, včetně předání příslušného osvědčení. U II. stupně odborné způsobilosti se přípravný kurs skládá z 260 hodin (v minulosti se jednalo o 236 nebo 250 hodin) teoretické přípravy a z 50 hodin praktického výcviku. Pro udělení tohoto stupně je studium zakončeno zkouškou, včetně předání příslušného osvědčení. Výcvik je prováděn buďto samotnou firmou, nebo za využití externích kapacit (obvykle technických škol).

Portugalsko

Základní předvstupní **výcvik** personálu v rámci sektoru trvá 100 hodin, pro osoby, zabývající se blízkou osobní ochranou (*bodyguarding*) je pak povinný doplňující výcvik o délce 72 hodin. Příslušné osvědčení způsobilosti (specifikované pro každou podoblast aktivit) musí Ministerstvo vnitra osobě vydat předtím, než tato osoba začne vykonávat jakoukoli reálnou takového charakteru. Výcviková (vzdělávací) střediska musí být schválena Ministerstvem vnitra a licencována Ministerstvem práce.

¹⁴ Kenniscentrum ECABO. [cit. 24. VIII. 2012] <<http://www.ecabo.nl/>>.

¹⁵ Regionaal opleidingen-centrum. [cit. 25. VIII. 2012] <<http://www.roc.nl/>>.

Rakousko

Výcvik personálu je záležitostí konkrétní organizace. Navazující vzdělávání je dobrovolné. Členové zaměstnavatelské asociace (VSÖ) po svých členech požadují, aby personálu zajistili alespoň třídní certifikovaný výcvik během prvního měsíce ve službě. Snahy o nastolení vyšších vzdělanostních standardů, například prostřednictvím kursů v rámci „**Bezpečnostní akademie Vídeň**“ (*Sicherheits-akademie, SIAK* – jejímž zřizovatelem je Spolkové ministerstvo vnitra)¹⁶ zůstávají v rovině dobrovolnosti.

Rumunsko

Pohled na problematiku **výcviku** personálu v rámci sektoru může být dvojitý: Existují hlasy, že hloubka výcviku je v Rumunsku nadstandardně vysoká. Budoucí strážce (uchazeč) musí na vlastní náklady (v cenách mezi 120 až 150 €) absolvovat kurs (v době trvání, podle různých údajů, mezi 360 a 520 hodinami, rozloženými do 3 měsíců, z čehož 1/3 tvoří teorie a 2/3 praxe). Součástí kursu je i téma první pomoci a sebeobrany. Po absolvování kursu následuje zkouška před komisí složenou ze zástupců policejního sboru a Ministerstva práce. Úspěšní uchazeči obdrží kvalifikační osvědčení (certifikát) a jsou následně povinni se účastnit dalšího průběžného vzdělávání (strážci – 4 hodiny měsíčně, management – 4 hodiny čtvrtletně, personál vybavený střelnými zbraněmi – 15 minut denně + přezkoušení na střelnici jednou za 6 měsíců). Kursy organizují součástí policejního sboru nebo četnictva, případně jiné, pro tento účel licencované subjekty. Stejně tak se je ale možné dozvědět, že i takto dlouhé kursy mohou být formální, jejich standard nízký a že u řady strážců nakonec stejně rozhoduje fyzická síla a zastrašování. Vzdělávací kursy přitom neobsahují aktuální aspekty problematiky, jako je například komunikace s veřejností (ve snaze zabránit vyhrocení konkrétní modelové situace). Vzdělávací programy určené pro vlastníky a manažery firem buďto údajně vůbec neexistují, nebo je jejich přidaná hodnota jen zanedbatelná.

Řecko

Doba trvání vstupního **výcviku** pro zaměstnance v rámci sektoru jsou 2 týdny. Výcvik provádí sama firma, na základě pravidel, rámcově specifikovaných Ministerstvem vzdělávání. Proces je zakončen předáním osvědčení o absolvování.

¹⁶ Sicherheitsakademie. Bundesministerium für Inneres. [cit. 22. VIII. 2012] <http://www.bmi.gv.at/cms/bmi_siak/>.

Slovensko

Nad úrovní **výcviku**, školení a rekvalifikace zaměstnanců agentur vykonává dozor Ministerstvo vnitra (vedení příslušných záznamů; příprava odborných standardů a katalogů technických znalostí a dovedností v souladu s právními předpisy; jmenování členů komisí, ověřujících odbornou způsobilost uchazečů; odborná pomoc při přípravě a realizaci vzdělávacích programů). Ministerstvem bylo aktuálně (2011) akreditováno šest subjektů, oprávněných provádět příslušná školení (přičemž Ministerstvo dohlíží na jejich průběh). Základní výcvikový program (zakončený certifikátem) trvá 100 hodin a obsahuje tyto moduly: role, povinnosti a odpovědnost pracovníka soukromé bezpečnostní služby; komunikační dovednosti v teorii a praxi; právní minimum; metody a taktika strážní činnosti; používání technických prostředků (vysílačka, kamerové systémy, výpočetní technika); základy požární ochrany a ochrana zdraví při práci. Nadstavbové programy se mohou týkat oblastí, jako je blízká ochrana osob (*bodyguarding*), bezpečnostně-pořadatelské služby na akcích za účasti většího počtu osob nebo facility management.

Spojené království

Současná praxe **výcviku** personálu v rámci sektoru je taková, že koncovému pracovníkovi (po kterém nejsou požadovány speciální dovednosti) k získání zaměstnání postačí vedle licence absolvování kursu podle normy BS7499:2007 v trvání 3 až 4 dnů (do roku 2007 postačovaly jen 2 dny).¹⁷ To je podstatně méně, než tvoří obvyklý unijní průměr. Specifikace týkající se školení a kvalifikací v oblasti výkonu dozorové činnosti na vstupu, fyzické ostrahy, převozu hotovosti a obsluhy kamerových systémů, potřebných pro udělení licence již byly zveřejněny a v současnosti jsou tyto schválené kvalifikace nabízeny několika certifikačními orgány. „Tahounem“ zvyšování nároků na výcvik osob v rámci sektoru je vedle Úřadu pro bezpečnostní průmysl (*Security Industry Authority, SIA*) Organizace pro výcvik v průmyslu bezpečnosti (*Security Industry Training Organisation, SITO*).¹⁸ SIA a SITO stojí v čele Skupiny pro dovednostní strategii (*Skills Strategy Group*)¹⁹ usilující o vyšší standardy výcviku jako vodítko pro náročnějšího zákazníka.

Španělsko

Absolvování **výcviku** ve střediscích akreditovaných Ministerstvem vnitra je povinnou podmínkou pro působení v rámci sektoru. Výukové pensum sestává z přinejmenším 180 hodin (6 týdnů) teorie a 20 hodin praxe na pracovišti. Pokračovací výcvik je stanoven na 20 hodin ročně. Certifikát o absolvování (pro řadový personál i management) dotýčná osoba získá na základě zkoušky, skládané před komisí, sestávající z policejních expertů. Relativně nejnáročnější požadavky jsou zákonem kladeny na profesi **soukromého detektiva** (*detectives*

¹⁷ Static Site Guarding and Mobile Patrol Services. British Standards Institution Group Shop. [cit. 22. VIII. 2012] <<http://shop.bsigroup.com/en/productdetail/?pid=000000000030147282>>.

BS7449:2007 Static Guarding and Mobile Patrol Services. Slideshare.net. [cit. 17. VIII. 2012] <<http://www.slideshare.net/clive-live/bs-7499-benchmark>>.

¹⁸ Security Industry Training Organisation. Source Security. [cit. 3. I. 2012] <<http://www.sourcesecurity.com/companies/company-listing/security-industry-training-organisation.html>>.

¹⁹ Skills Strategy Group. Skills for Security. [cit. 27. VIII. 2012] <<http://www.skillsforsecurity.org.uk/>>.

privados). Vedle nároků, víceméně identických s požadavky na pracovníka soukromé bezpečnostní agentury je po detektivovi navíc požadováno dosáhnout vyššího stupně vzdělání („střední“ vzdělání v rozsahu alespoň 1 800 hodin) a získání diplomu v oboru soukromý detektiv (zkouška odborné způsobilosti, osvědčení uděluje Ministerstvo vnitra). Povolení k výkonu profese musí získat každý zaměstnanec soukromé detektivní agentury jednotlivě.

Švédsko

Povinný **výcvik** personálu v rámci sektoru, zakončený předáním osvědčení o způsobilosti, trvá přinejmenším 217 hodin (v případě ujednání s odbory dokonce 265 – či – podle jiných údajů – až 288 hodin). Z toho zhruba polovinu času představuje „teorie“ v rámci Národního institutu pro výcvik (provozovaného po linii národní asociace *SWEGUARD*) a polovina „praxe“ v rámci konkrétní firmy. Po nástupu do firmy pak „čerstvý“ pracovník působí první 4 měsíce pod dohledem služebně staršího „mentora“. Každý rok je pracovník povinen absolvovat „osvěžovací“ vzdělávání o délce přinejmenším 34 hodin. Vedle toho existují dodatečné vstupní vzdělávací moduly, určené pro osoby, zabývající se přepravou peněz a cenností (50 hodin), osobní ochranou osob (92 hodin) nebo odhalováním krádeží v obchodech (40 hodin).

Závěr části I

Ze srovnání výše uvedených evropských zemí vyplývá celá řada podobností ale i odlišností týkajících se nastavení, respektive fungování sektoru soukromé bezpečnosti. Ve většině těchto zemí přetrvává image sektoru jako prostoru pro méně kvalifikovanou a méně placenou práci. Existují však i výjimky, jako například Itálie, Nizozemsko a Švédsko, kde do určité míry kvalita převažuje nad kvantitou.

Část II: Situace v České republice

Česká republika má oblast vzdělávání personálu firem podnikajících v oblasti zajišťování soukromé bezpečnosti vymezenou živnostenským zákonem z roku 2001. Zde však problematika vzdělávání a vymezení požadavků na získání odborné způsobilosti nebyla dostatečně rozpracována. Až v roce 2009, po novelizaci, tento zákon zavedl kvalifikovaným způsobem požadavek odborné způsobilosti jak na provozovatele (držitele koncesí), tak na pracovníky v sektoru soukromé bezpečnostní činnosti (služby soukromých detektivů i služby ochrany majetku a osob). Následně byla v roce 2010 provedena poslední důležitá novela v této oblasti.

Novela živnostenského zákona mj. nařizuje provozovatelům bezpečnostních agentur zajistit odbornou způsobilost svých zaměstnanců zkouškou profesní kvalifikace. Stejně jsou na tom také majitelé bezpečnostních agentur provozující koncesované živnosti „Ostraha majetku a osob“ a „Služby soukromých detektivů“.

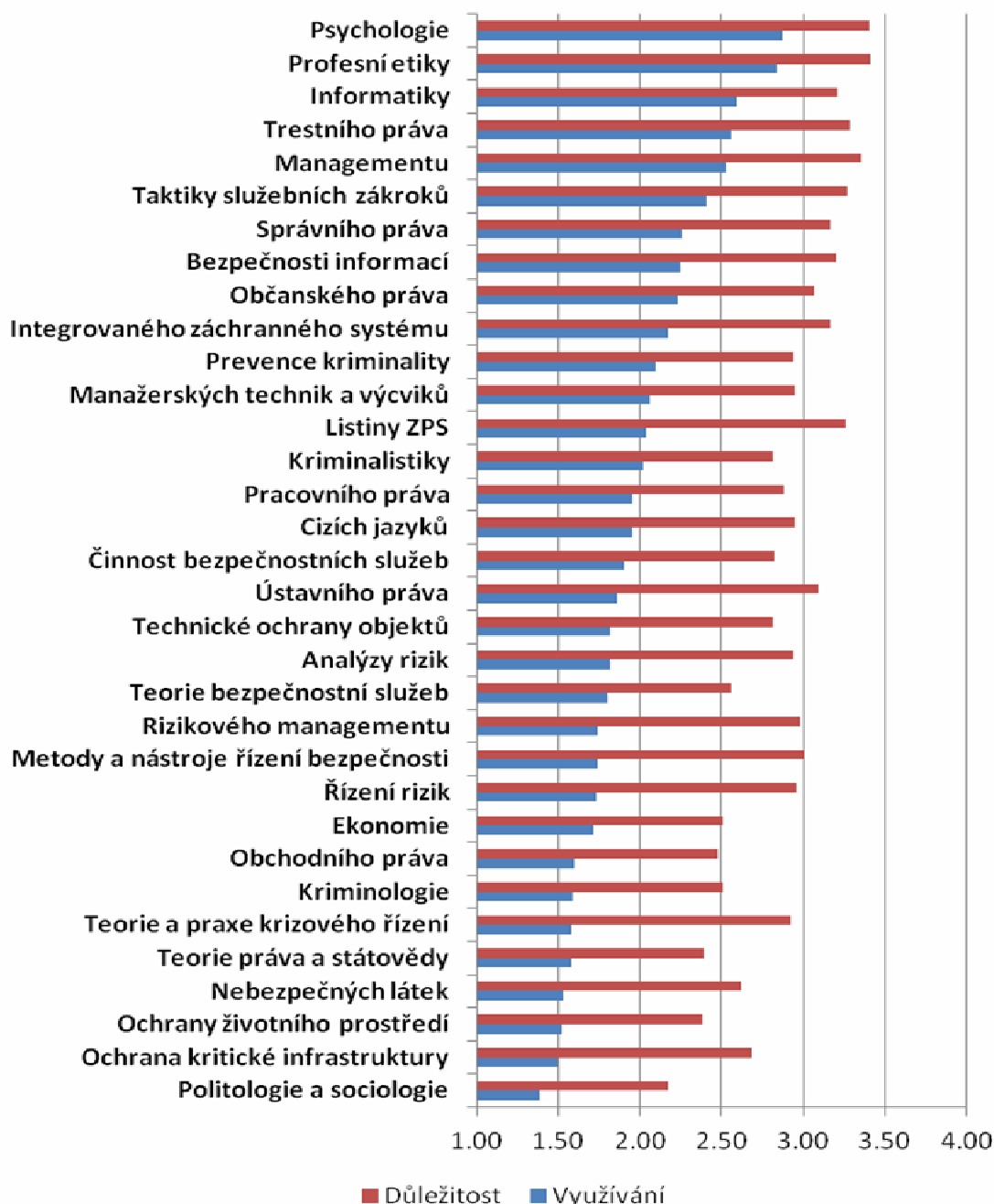
I ti musejí vykonat zkoušku profesní kvalifikace, prokazující odbornou způsobilost, jinak jim bude jejich živnost zrušena živnostenským úřadem. Zcela zásadní změnu v požadavcích na minimální kvalifikaci přináší novela živnostenského zákona do oblasti soukromých detektivů, kde je stanovena jako minimální kvalifikace – střední vzdělání s maturitní zkouškou a to jak pro podnikatele, tak pro zaměstnance. Vlastní proces získávání odborné způsobilosti je řešen zákonem o dalším vzdělávání. Vzdělávání probíhá formou rekvalifikačních kurzů, které se akreditují Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Kurzy v délce 20 hodin jsou ukončeny zkouškou nebo pouze kvalifikační zkouškou, která je v délce cca 2 hodin. Kvalifikační zkoušky z dílčích kvalifikací detektiv koncipient a strážný je prováděna před tříčlennou komisí, která je složena z autorizovaných zástupců autorizovaných osob. Autorizace se získává na základě žádosti předložené Ministerstvu vnitra.

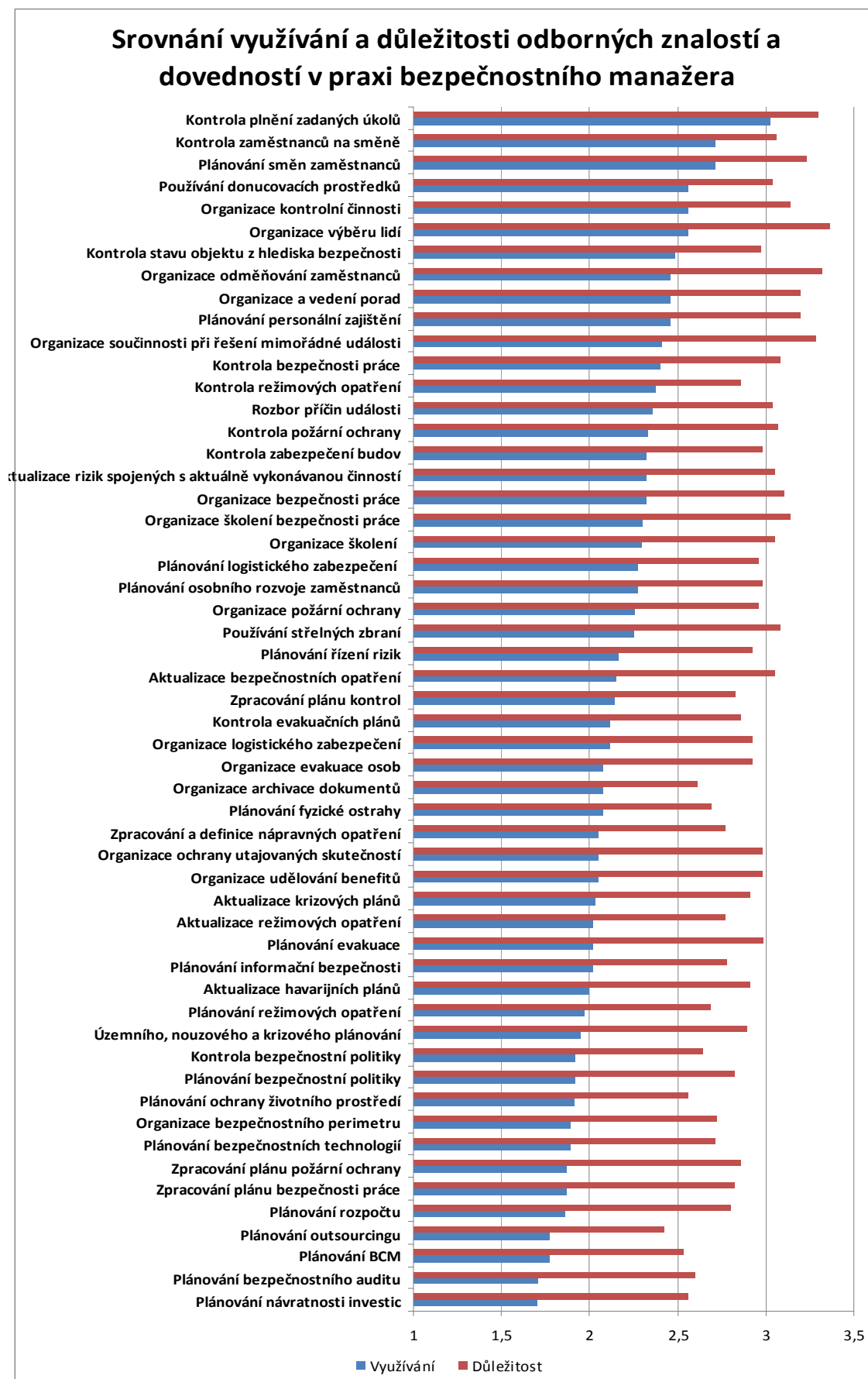
Při udělování oprávnění autorizovanému zástupci (zkušebnímu komisaři) je nutné splnit závazné požadavky tedy vysokoškolské vzdělání, dlouholetá praxe v bezpečnostních složkách státu nebo v sektoru bezpečnostních služeb a pedagogická činnost²⁰

²⁰ Vzdělávání v sektoru soukromé bezpečnosti. <<http://www.ckds.cz/file.php?nid=3729&oid=2451328>>.

ŠUGÁR J.; TVRDEK, J.: Vzdělávání bezpečnostního managementu. In. Bezpečnostní management a společnost: mezinárodní konference. Sborník abstraktů, Brno: Univerzita obrany, 2012 s. 81. ISBN 978-80-7231-871-1.

Srovnání využívání a důležitosti znalostí a odborných dovedností v praxi bezpečnostního manažera

Policejní akademie České republiky v Praze v současné době provádí výzkum vzdělávacích potřeb bezpečnostních manažerů. Zde je ukázka z vyhodnocení dotazníků z oblasti odborných znalostí a dovedností od 163 respondentů.

Z tohto šetření vyplynulo, že pro bezpečnostního manažera jsou z nabízených disciplín nejvíce využívané psychologie (3,86), profesní etika (3,80) a informatika (3,52), naopak nejméně využívaná disciplína je politologie a sociologie (2,08). V rámci důležitosti jsou nejvíce využívané profesní etika (3,41), psychologie (3,40) a management (3,35), nejméně politologie a sociologie (2,17).

V hodnocení využívání a důležitosti odborných znalostí a dovedností vychází, že nejvíce respondenti využívají kontrolu plnění zadaných úkolů (3,02) a nejméně využívají plánování návratnosti investic (1,7). V důležitosti odborných znalostí je na prvním místě organizace výběru lidí (3,36) a nejméně důležité plánování outsourcingu (2,42).

Výsledkem výzkumu má být zhodnocení toho, které znalosti a dovednosti z předloženého seznamu (dotazník) jsou pro optimální výkon bezpečnostního manažera důležité. To znamená stanovit vzdělávací potřeby (odborné znalosti a dovednosti) potřebné pro činnost bezpečnostního manažera.